

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

„Az első békeszerződés”

Szombaton este egynegyed kilenc óra-kor a londoni konferencia befejeződött. A delegátusok kezét szorítottak egymással és elhagyták a tárgyaló-termet. Az egész világ csodálkozva kapta fel hitetlen fejét. Senki se merte álmodni, hogy a dolog ilyen gyorsan, aránylag simán és egyszerűen menjen. Hisz generációk által összegubancolt problémák kibontása volt a feladat, politikusok, diplomata és hadvezérek egész életműködése merült ki annak idején abban, hogy az európai konstellációkra olyan gordiuszi csomót kössenek, melynek szorító göréséből végül aztán maguk se tudtak kisziklani.

„Konferenciák”, „értekezletek”, „tanácskozássok”, „megbeszélések” ülték össze a világot megváltó célzat nagyképűségével, a dörgő jelszavak, „deklarációk” és „nyilatkozatok” úgy hemzsegték, hogy köztük eligazodni kevésnek látszott az emberi tájékozódó erő. Pedig mégis csak embernek kellett megoldania azt, amit ember kötött és a Nagysándorok hijján szűkölködő epocha fölött okkal szaggatta meg reményeinek köntösét a megkínzott Európa.

Az utóbbi hónapok csalódásai és kiábrándulásai multán a beteg világrész sorsa már-már végleg megpecsételtnak látszott, mikor az utolsó pillanatban az élet villanása rezdült meg az agonizáló homlokán és a konzultáló politikusok rang-szeniora a meggyőződés biztos hangján jelenthette ki:

„Tanácskozásunkból megszületett az első békeszerződés, melyet Európa népei a háború óta aláírtak...”

Amilyen örömdetes a kijelentés, éppoly meglepő is egyszersmind. A kérdések özöne sarjad nyomába. Először, hogy: ki volt hát az a Herkules, ki Augiesz istállóját minden kétkedés ellenére ilyen gyorsan, ilyen alaposan, ilyen mitológiai erővel mégis kitakarította? Herriot, a demokrata miniszterelnök? Vagy Macdonald, a szocialista? Vagy Marx kancellár? Vagy talán Nollet generális, a pacifista álmodó?

Egyikőjük sem. Az európai kibontakozás létrehozóját hiba volna a nagy jelszók világáig röpítői közt keresnünk: a herribilis problémát sem a politika, sem a kard nem tudták volna többé már megoldani. Arra, hogy Európa konszolidációja megszülethessen, egyedül a józan ész és az őszinteség volt képes. Néhány ember, kik mint nagyképű világ-boldogság-főzők indultak el hazulról, kik megérkeztek mint jövőt-látó haruspexek, találkozáva a zöld asztal körött összemoszolyodtak az előítéletek és fontoskodás csödbejutott módszerei felett és ember-hangon, egyszerűen, őszintén kezdtek egymáshoz szólni. A népek képviselői meghallgatták egymás panasztát és megértették, vagy legalább is igyekeztek megérteni, hogy ami ma a szomszédnak fájó sebe, az holnap nekik maguknak is égő problémájuk lehet. Ráeszméltek, hogy a „csak had fájjon” politika csupán addig jó, míg más népeknek alkalmazták, de föltétlenül eljön az idő, mikor közvetlen, vagy visszaható közvetettséggel az erőszakosok is megbosszulja magát.

Ezért az egyszerű rábédreás az, azok, akik Európát békején igazán és komolyan

akartak segíteni: nyomban meglették a kibontakozás nyitját és a diplomáciai titkolózás hétkalakkal őrzött fiókjából könnyűszerrel emelhetők ki az új fényben csillogó nyersarany jelszók: hogy Európa nemzetei egymásra vannak utalva és a másik rovására a saját gondtalan prosperálását egyik sem alapozhatja. Az élethez minden született embernek és népnek egyaránt joga van s aki a nemzetek összefonódott érdekszállai közül csak egyet is elmetesz, lehetetlen, hogy végzetes következményeket ne idézne fel az összesség és önön szempontjából is. A Teremtés nem alkotott sem urakat, sem háziszolgákat, sem parancsolókat, sem uszályhordozókat, az egyetemes jogból és világból egyetlen nép se hasíthat magának kizárólagos haszonélvezeti-gerezedeket.

Ahoz, hogy az Európa sorsát eldöntő ez igazságokra a londoni konferencia végre mégis ráhökkenjen, nem kellett se felfang, se zsenialitás, se stratégia, se taktika, hanem kellett valami egész más, ami eddig hiányzott: a humánus szellem, az objektív realitás és annak gyakorlati, biztos alátámasztása: a becsületes, szolid üzlet.

Kellett egy józan amerikai kereskedő, akinek kommercialis érdeke elegendőképpen érdekelte volt a kérdésben ahhoz, hogy ceruzáját, jegyzőkönyvét irattáskájába csomagolva egy kis időt szakítson

magának Európa szanalására. Amerika megérkezett, összeadott, kivont, osztott és szorozott, asztalradobta becsületes számvetésének végeredményét és megállapította a csőd fizetési kulcsát. Sőt valamivel többet is tett. Az elégedetlenség első felmorajlásánál zsebére ütött és ez a zseb: — csörgött. Megbízható jó dollárok csendültek benne, hatásosabban minden hüvelyéből-rántott tradicionális hadvezéri kardnál. Ezekre a hangokra nem a bőrök reagáltak többé vizsgáló borzongással, hanem a holnap kenyer konturjai rajzolódtak Európa népeinek inséges szája elé. Ezt az argumentumot minden magyarázat nélkül egyszerűen megértették a pangó ipar, a hitel és piacok hijján szűkölködő kereskedelem, a boldogulni akarás és béke eléhezettjei s nyomban meg tudták érteni azoknak a nemzeteknek sorsát is, melyek e problémák sulya alatt már régen és sokkal fokozottabban görnyedeztek.

Ha a nagy minta nyomán kicsiben minden nép és ország belső ügyeinek rendezésénél is például venné a londoni konferencia humánus tanulságait, tűnnék csak ki, hogy jóakarattal és őszinteséggel milyen egyszerűekké válnak azok a kérdések, melyek az eddig használatos módszerek mellett reményteleneknek és megoldhatatlannak mutatkoztak.

Pálffy-né-Gulácsy Irén,

Jugoszlávia új miniszterelnöke elítéli Pasic elnyomó politikáját

Jugoszláviában mélyreható változásokat vetett fel az idő. Pasic autokrata uralma, mely a reakció vak eszközeivel forradalom szélére sodorta a délszláv államot, megszűnt. Sándor király fiatalos éleslátással rájött, hogy Radics nem oly veszélyes, mint a kisebbségi nemzetek minden jogát elrabló s így az elkecserezés szellemét állandan szító erőszak.

Mi sem jellemzőbb a jugoszláv helyzetre a Moszkvát járt Radics beszédénél, aki kijelentette, hogy bár republikánus, nagyon jól el tudja képzelni a barátságot egy haladó szellemű király jogára alatt. A sötét és hátsó gondolatok helyett a demokracizmus emberi szellemű képviselői foglaltak el a szerb Poincaré örökét. Dávidovics Ljuba, az új kormányelnök személye alkalmas arra, hogy Jugoszláviát a mai khaósból kivezesse. Davidovics Ljuba tudva ezt, hogy egy ország kebelében csak akkor lehet nyugalom, ha a haza minden polgára egyforma, elsősorban az elnyomott, a levegőtlenül élő kisebbségek sorsa felé fordult. Az új kormányelnök félhatalosa éles kritikát mond a Pasic-kormány elnyomó nemzetiségi politikájáról, mely csak akkor tartotta szükségesnek paktálni a magyarokkal és németekkel, amikor a választásokról volt szó.

Davidovics lapja, a Demokratija bejelenti a Magyar Párt feltámasztását és így ír a voltokról és az elkövetkező új időről:

— A radikális-part sajtója és képviselői mindig hangzottatták, hogy a nemzeti-ségi kérdést a legliberalisabban kívánják kezelni. A gyakorlatban azonban egészen

másként alkalmazták az alkotmány rendelkezéseit a nemzetiségi politikában. Nemzetiségi politikájuk jelentette

a magyar és német ügyvédek üldözését, nemzetiségi állampolgárok átadását a határon, zaklatásokat az alantas hatóságok részéről, a szakértő és képesített tisztviselők kidobását a hivatalokból.

Elég rámutatni a volt belügyminiszternek arra a törvénytelen intézkedésére, amellyel — egy hivatalos számmal el sem látott — bizalmas rendelet útján

utasította a főispánokat, hogy a magyar és német választókat ne vezessék be a választói névjegyzékbe.

úgy, hogy a járáások kivételével a magyarokat csakugyan meg is fosztották választói joguktól. Még sajnálatosabb, méltatlannabb és szégyenletesebb — írja a Demokratija — az a játék, amelyet a kisebbséggel való alkudozásokkal és zsarolásokkal folytattak. Amikor a magyarok nagyobb ellenállást tanusítottak, helyzetük kedvezőbb volt, mert tömegeik végre bekerültek a névjegyzékbe. A belügyminiszter május 3-iki 9041. számú rendeletével feloszlatta a Magyar Pártot. Vajon ezt a rendeletet a belügyminiszter az alkotmány alapján bocsájtotta-e ki? Majd rámutat arra, hogy parlamentáris és alkotmányos országban a politikai jogok és a gyűlékezési szabadság nem függhet a közigazgatási hatóságok akaratától.

A polgári jogegyenlőség azt jelenti, hogy a polgárok fajra, vallásra és anyanyelvire való tekintet nélkül részesülnek a jogokban. A nemzeti kisebbségek törvény előtti egyenlőségéről a nagyhatalmakkal 1919. szeptember 10-én kötött szerződés is gondoskodik. Ezt a szerződést 1920. november 29-én a Népszövetség garanciája alá helyezték. A kisebbségek jogai abszolút értékűek és nem függhetnek a kisebbségek politikai magatartásától.

A Demokratija végül azt írja, hogy a Davidovics-kormány az előbbi kormány törvénytelen határozatát megsemmisíti, mert ezt követeli az ország demokratikus haladásának érdeke.

A jugoszláv kormány tehát, amint a fentiekből kiolvasható, sokban analóg a mi viszonyainkkal. Jugoszláviának már meg van a Davidovics, a román politikai horizont azonban egyelőre sivár, nagyon sivár.

A kormány nem zárkózik el a bányatörvény módosításától

A pénzügyminiszter csak szeptember közepén tér vissza

Bukarestből jelentik: Constantinescu Tancred ipari és kereskedelmi miniszter külföldi utjáról hazaérkezett. A miniszter örömmel állapítja meg, hogy a Románia iránti bizalom a külföldön egyre növekedőben van. Pénzügyi személyiségekkel folytatott beszélgetései során meggyőződött arról, hogy azok készek együtt működni a román tőkével, a jelenlegi törvények alapján. A miniszter közli, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter csak szeptember huszadikán tér vissza és néhány, az országra nézve kedvező pénzügyi és gazdasági szerződést hoz magával.

Bukarestből jelentik: Constantinescu Tancred kereskedelmi miniszter kijelentette, ha szükségesnek mutatkozik, úgy a kormány nem zárkózik el a bányatörvény módosításától. A kormány ugyanis respektálni kívánja a szerzett jogokat és ezt a törvény megalkotásánál már figyelembe is vette. Egyelőre tény az, hogy az Astra-Romana és Romana-Americana petroleumtársaságok kivételével valamennyi külföldi társaság tovább folytatja üzemét az új törvény alapján.

Ami az állami vállalatok kommerzialisálását illeti, ez két-három hónapon belül befejeződik, részben a külföldi tőke segítségével.

A pénzügyminiszter osztályozta a malmokat

Az egyszázalékos forgalmi adót, mint megítél, a malmok is kötelesek fizetni minden vétel, vagy eladás után. A pénzügyminiszter ebből az alkalomból osztályozta a malmokat.

Két kategóriát állított fel: kismalmok és nagymalmok.

A kismalmok közé tartoznak azok a malmok, amelyeket vízierő hajt, tehát a falvakban működő malmok. Ezek az 1%-os forgalmi adónak átalányban való fizetésére szerződésre léphetnek a kincstárral az esetben, ha évi forgalmuk a 200.000 leit nem haladja meg.

Gőzmalmok, amelyeknek forgalma 200.000 leit meghalad, minden egyes vételnél, vagy eladásnál kötelesek az 1%-os forgalmi adót levenni a pénzügyvizsgálatához befizetni.

A rendelet Biharmegyében már életbelépett.

* Tündérszép lesz a Brázay Najád éjszántól. Mindenütt kapható.

Popovici Miklós prefektus a városi Lakásépítő részvénytársaság programjáról

Megemlékeztünk arról, hogy Nagyvárad városi Lakásépítő Részvénytársasága szeptember hó 20-án fogja megtartani alakuló közgyűlést, minthogy eddig 4.500.000 leit jegyeztek le és a jegyzés serényen folyik tovább.

Most, hogy a Lakásépítő Részvénytársaság megalakulása biztosítva van, kérdést intéztünk dr. Popovici Miklós prefektnél a Lakásépítő r.t. végrehajtó bizottság elnökéhez, aki az építési akció sikerén fáradozatlanul buzgólkodik és aki a városi tanáccsal együtt az elkerülhetetlen építkezések megkezdésén fáradozik, hogy milyen programot tűz maga elé a lakásépítő részvénytársaság.

A prefektus a következő tájékoztatást adta a részvénytársaság programjáról: Az alakuló közgyűlés után a r.t. a legsürgősebben megakarja kezdeni az építkezést. Arra való tekintettel, hogy az építési anyagok állandóan drágulnak, szükséges, hogy az építkezésekhez azonnal hozzá fogjunk, mert minél hamarabb kezdjük meg, annál többet fogunk tudni megtakarítani.

Nemcsak bérpaloták, kis házak is épülni fognak

A városi tanáccsal karöltve a Sztaroveszky-utcán levő parkból fogunk a részvénytársaság részére építésre alkalmas telkeket átbocsátani. Az építkezés e helyen azért a legalkalmasabb, mert ezen utca a város központja körül fekszik, egészséges szép hely. Az átbocsátandó telkeken mindenütt utcai lakásokat tudunk építeni.

Az épületekben, lent a földszinten üzlethelyiségeket tervezünk, minthogy azt akarjuk, hogy a polgárság által jegyzett részvények megfelelő jövedelmet is hozzanak, már pedig tudvalevőleg az üzletek jó bért fizetnek. Minél nagyobb összegre emelkedik a részvényjegyzés, annál többet fogunk építeni. Ami pénz bejön, azt teljes egészében építkezésekre fogjuk felhasználni. Az épülő bérházakban 1-2 és 3 szobás lakásokat fogunk építeni. Ugyanis, nagy lakás van elegendő számmal, városunkban leginkább 1-2 és 3 szobás lakások hiányát érzi a polgárság.

Azt előre is kijelenthetjük, hogy a bérbeadásnál semmiféle protekció nem fog érvényesülhetni. A lakásokat nyilvános árlejtés útján fogjuk bérbeadni. A lakás azé a bérlőé lesz, aki a legtöbb bet fogja érte megadni és azé, aki legtöbb összegű részvényt jegyzi bérlet esetén.

Mert az a cél, hogy folytonosan és állandóan tudjunk építeni és ezáltal új lakásokról gondoskodni. A bejövő bérösszegeket és a részvényjegyzésekből befolyó összegeket azonnal újabb építkezésekbe fektetjük. Külön lesz kiadva a földmunka, kőművesmunka, lakatosmunka, asztalosmunka, üvegezőmunka, vízvezeték, csatornázás stb.

Vállalkozók építkezési versenye

A részvénytársaság azonban a bérházak építése mellett arra is gondol, hogy kis magánházakat 1-2 és 3 szobás lakásokkal fog felépíteni, melyeket azután méltányos fizetési feltételek mellett áruba bocsát. Ezzel azt akarjuk elérni, hogy az építő iparág az ezzel kapcsolatos munkaágakkal állandóan munkára tegyen szert, másrészt nemcsak versenyt akarunk előidézni az egyes építézek, mérnökök és vállalkozók között.

Alkalmas telkeken egyszerre 6-7 ilyen kis házat fogunk építeni, úgy, hogy Nagyvárad vállalkozói, beleértve a kisebb kőművesmestereket is, meglesznek bizva, hogy saját terveik szerint egy-egy ilyen kisebb házat építsenek. Mindenki így-kezni fog azon, hogy a legraktikusabb módon a modern építési technika felhasználásával építsen egy-egy ilyen házat. Amelyik ház azután aránylag a legraktikusabb lesz és a legkevesebb pénzbe kerül, annak a mintájára fogjuk azután a további kisebb házakat is felépíteni.

Megelégedéssel állapíthatom meg, hogy a polgárság kiveszi részét a jegyzésből. Számosan kérték a városi tanácsot letelepedési engedélyt, akik mindjárt fel is ajánlottak részvényjegyzést, így Fleischmann József, az Intercontinental igazgatója 20.000 lei értékű részvényjegyzést ajánlott fel. Természetes, hogy letelepedési engedélyt a jegyzés mellett is csak azok kaphatnak, akik produktív munkát végeznek.

Huszonöt igazgatói helyből csupán 5 van a város vezetésébe részére fentartva, míg a többi igazgatók a ház tulajdonosok és bérlők szövetségének vezető embereiből, az Ipartestület, Kereskedelmi Csarnok, a bankvilág vezéréből kerülnek ki. Az alapszabály szerint tervbe van véve az építési kölcsönök nyújtása is. Ilyen építési kölcsönökre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az alapítók legalább 20-30.000.000 lesz, mert az első 10.000.000 leiből elsősorban építkezni akarunk. A végrehajtó bizottság alelnöke dr. Váradi Ödön ügyvédnél több iparos jelentkezett, aki bejelentette, hogy ha munkát kap, szerény viszonyai között is annak jelentékeny részét elfogadja részvényekben. Számos cég jegyzett olyképp, hogy cserepet, téglát, épületfát ad. Nem az a célunk, hogy felesleges átlásokat létesítsünk nagy fizetésekkel, hanem az, hogy kevés emberrel, de jól és sokat végezzünk. Remélem, hogy a földmunkához és a kőműves munkához, még ebben az évben hozzá fogunk és a jövő májusra legkésőbb augusztusra már szép és jó lakásokat tudunk bérbeadni. Nem állunk meg az első lépésnél, hanem a munkát folytatjuk mindaddig, amíg csak általánossá nem fog válni az építkezés.

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órákor

6 órákor

Ma, szerdán utoljára

Harun al Raschid

Modern filmregény 6 felvonásban.

Rendezte: Kertész Mihály Főszerepben: Mary Kid

Legjobb gyermekápoló: Hőfer 1. sz. gyermekhintőpora, Hőfer Baby crême.
Raktárak Oradea-Mare: Farkas Drogeria, Fekete Parfumeria, Minerva gyógyszertár.

A határmenti blokk akciójának első hatása

Tatarescu szerint az erdélyiek visszakerülnek a hivatalok élére

A Nagyvárad irt a mult hét elején elsőnek a határmenti liberális képviselők és szenátorok blokkjának megalakulásáról. A képviselők és szenátorok tudvalevőleg az erdélyiek mellőzését hangsúlyozták. Tatarescu kisebbségi miniszter tegnap Nagyban tartózkodott és egy újságíró megkérdezte a minisztert, hogy mi a véleménye az erdélyi liberális blokk nagyvárad megalakulásáról. Érdekes, hogy a miniszter még nem tudott az eseményről s láthatóan meglepte közlésünk. Egyébként kijelentette, hogy az alakulás jelentősége nagyon letompult, mivel a kormány erősen kezébe veszi most az erdélyi kérdés megoldását. A megoldási tervekéről ezeket mondotta Tatarescu miniszter:

— A kormány rövidesen visszarendeli az Erdélybe delegált prefektusokat s a hivatalok élére ismét erdélyi emberek foglalkoznak. Kormányválságról nincs szó, a kérdést néhány tárcában bekövetkező személyi változással el fogjuk intézni. Közelebbit erről még nem mondhatok.

E rendkívül érdekes kijelentések után a szeptember-kérdést vetették fel. Egyes városokban tudvalevőleg a helyi hatóságok idegenadót vetettek ki a magyar nyelvű szeptemberre.

— Intézkedni fogok, — mondotta a miniszter, hogy ez az állapot mindenütt megszűnjön, ahol a magyarok nagy számban élnek.

Csak egy napig fekbérmentes az áru

Csak nem régen emelték fel igen lényegesen a vámtarifát és már újból súlyos teher nehezedik a kereskedőkre. Most a fekbérek ügyét kezelik sérelmesen egy új rendelet alapján, olyannyira, hogy a kereskedők közös akcióhoz kénytelenek folyamodni a rendelet megváltoztatása érdekében. Eddig ugyanis az volt az uzus, hogy az ártésítés napjától számítva három napon keresztül fekbérmentes volt az áru. Az új rendelet szerint, mely a napokban lépett életbe

csak egy napig fekbérmentes az áru, az is a vagonkirakás napja.

A fekbérmentesség tulajdonképpen azért van, hogy míg a kereskedők az árut a vámhivataltól kiváltják és az elvámozás után keresztül esnek, ne fizessenek bírságot, amelyet jelen esetben a fekbér képviselt. Őt lei a fekbér naponként minden mázsa áru után és akármilyen jelentékeny összegnek is látszik ez.

vagononként ötszáz-hatszáz leire felmegy.

A vámoást egy nap alatt elintézni lehetetlen, az is abszurdum viszont, hogy már másnap fekbért fizessenek. Nem lehet ez másképp, mint hogy a vámhivatalnál tévesen értelmezték a rendeletet. A nagyvárad vámnál annyi jóakarásban és előzékenységben részesítik mindig a kereskedőket, hogy ezt a rendelkezést bizonyos kivétel alá veszik, mert sérti a kereskedők érdekeit, akik már eddig is különféle okokból éppen eléget adóznak a kincstárnak.

Földönfutóvá tesznek egy fél falut...

Ötvenegy régi telepes család alól kihúzzák a földet

Ki tudna ma a miniszteri rendeletek tömkelegében eligazodni? És hány rendelet van, amit sohasem hajtottak végre. És hány van, amit végrehajtottak, de aztán megváltoztatták? Ugyvédek, földreform-specialisták sokszor maguk is csak akkor jönnek reá, hogy másképpen is lehetett volna, amikor már késő. Hát honnan tudná a szegény paraszt az újabb, meg újabb rendeleteket. Inatfeszítő munkával telik el minden ideje, mikor tartsa számon a szövevényes sok-sok rendeletet?

A Szabadkai Parcellázóbanknak nagyobb földbirtoka volt Magyarországra környékén. Nagyobbrészt erdőbirtok, amely azonban sik, jóltermő vidéken feküdt, úgy, hogy az erdészeti hatóságok megengedték az erdő letarolását és szántófölddé való átalakítását.

Abban az időben nehéz volt földhöz jutni és amikor a hegyek közötti parasztok megtudták, hogy Kopacsiban földet parcelláznak, a bihari hegyvidékről ötvenegy család, nagyrészt románok, leköltöztek az alföldre.

Az, akinek erdőkitermeléssel valaha is dolga volt, jól tudja, az nemcsak annyiból áll, hogy lefirészelik és elszállítják a fát. A földben marad a törzsgyökér része és a sokféle elágazó gyökér. Hatalmas munka ezt kiásni a földből és a gyökérhálózatot is kiszedni. Ezért van olyan kevés értéke az irtásos földnek. De a földéhes parasztok erre is vállalkoztak. A földet olyan feltétellel vásárolták meg, hogy azt öt évig ingyen használhatják, amiért kiásták a gyökereket. Öt év

mulva pedig megvásárolhatják részletfizetéssel.

A földvásárlási szerződés feltétele az volt, hogy ez alatt az öt év alatt a föld még a bank tulajdonában van és csak 1928-ban megy át a parasztok tulajdonába. A földvásárlók 1918-ban kifizették a föld árát, de az átírás késéte.

Tény az, hogy a vidéken nem volt elég kisajátított földterület és a környékbeli földigénylő parasztok kérték ennek a területnek a kisajátítását.

Az agrárhatóság most úgy tekint: a kopacsiban földvásárlását, mint háborús vételt és kiakarják sajátítani az ötvenegy család 354 hold földjét. Ezek a parasztok telepesek, már teljesen berendezkedtek. Házat építettek és gyümölcsfákat ültettek. Most a legnagyobb kétségbeséssel néznek a jövő elé és küldöttséget menesztenek Bukarestbe, hogy a magasabb fórumok előtt képviseljék érdekeiket. Erre 1913-ban igazán nem számíthattak, hogy majd háborús vételnek tekinték ezt a földvásárlást.

Viszont az is igazságtalanság volna, hogy a környékbeli nincstelen, földigénylő parasztság ne kapjon földet. Hiszen éppen ezt a kérdést akarja megoldani az agrárreform a telepítésekkel. Arra pedig igazán nem szabad tekintettel lenni a telepes-birtokok kiosztásánál, hogy ki milyen nemzetiségű.

Csúke vidékén, az apró kis falukban most kétségbeesett várakozással várják a bukaresti igazságos határozatot.

Páris tüntetett Herriot mellett

Megtörtént Offenburg kiürítése — A németek nincsenek megelégedve a konferencia eredményével

Tegnap délután hat órákor érkezett Herriot és a francia delegáció Párisba. A pályaudvar előtt több ezer főnyi tömeg gyűlt össze, amely a miniszterelnököt és a delegátusokat lelkes ovációkkal fogadta. Nagy tömeg éltette Herriot-ot és a békét. Minden óvintézkedés ellenére a tömeg áttört a kordont és többen vállukra emelték Herriot-ot és úgy vitték az újjongó közönség közt automobiljához. Nemesak Párisban, hanem már útközben is lelkesen tüntetett Franciaország népe a békéi hozó miniszterelnök mellett. Főképp Dieppeben volt igen nagyarányú a tüntetés, ahol a polgármester már előre falragaszkon hívta fel a város népét az átutazó miniszterelnök fogadására.

Berlinből jelentik: Marx Strese-

mann és Luther, a londoni konferencia volt tagjai, tegnap együttesen informáltak a pártvezéreket a Londonban történetekről. Keddre pedig az országok miniszterelnökeit kérték magukhoz.

Berlinből jelentik: A londoni konferencia határozatait igen kelletlenül fogadták. Nemesak a fajvédő sajtó, amely teljes egészében elveti a konferencia eredményeit, hanem a mérsékelt oldal is erősen kritizálja azokat. Maga a közvélemény sincs megelégedve. A Berliner Tageblatt is úgy ír, hogy a szellemi és erkölcsi atmoszférának a konferenciától várt nagy tisztulása nem következett be.

Berlinből jelentik: A tegnapi összehívott minisztertanács egyhangúlag hozzájárult a delegáció londoni magatartásához.

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

6 órákor

Augusztus 20—23-ig, szerdától—szombatig.

A világ legszebb kiállítása filmje

NIBELUNGEN

I. része. — A német mondakincs gyöngye. — Elővételi pénztár délelőtt 10 órától.

Mielőtt **BUTORT** vásárol
tekintse meg saját érdekében

WALLERSTEIN FERENC UTÓDAI
DANIBERG ÉS WALDNER

butor nagy áruházát
Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 19. szám.

A Reichstag összeülését péntekre várják, azonban parlamenti döntés csak a jövő hét közepére van kilátásban. A delegátusok közölték a pártvezérekkel, hogy az a benyomásuk, mintha Herriot az ideális irányt képviselné és hogy a jövőben is legjobban akaratalag fog beavatkozni Németország sorsába. A birodalmi kancellár magánlevelet intézett Herriot-hoz, amelyben a megszállt területek panaszait tárja fel.

Offenburgból jelentik: A franciák megkezdtek a város kiürítését, valószínűleg a londoni konferencia következményeként. Üres vonatszerelvények és teherautók érkeznek a francia katonaság elszállítására. A lakosság nagy meglepődéssel, de amellet nyugodtan szemléli a franciák távozását.

A Times ezeket írja: A németek mégis eljöttek és minden kérdést a teljes egyenjogúság alapján vitattak meg. Mint Macdonald ki is jelentette, a háború óta ez volt az első igazán megfárgalt megállapodás. Ez a megállapodás nem ultimátum eredménye és a németek, akik arról beszélnek, hogy kényszer alatt írták alá, amint hogy tényleg el is hangzott már egyesek részéről ez a kijelentés, a lehető legrosszabb szolgálatot teszik ezzel hazájuknak és Európa békéjének. Semmiféle erőszakot nem gyakoroltak Németországra az aláírás kedvéért. Szabad választásuk volt a hozzájárulás vagy elutasítás között.

Zászló Hermina sorsa jobbrafordul

Öt évig volt a román királyi posta szolgálatában Zászló Hermina. Az esküt tette, a román nyelvet elsajátította, hivatali működése ellen semmi kifogása nem volt sem a hatóságoknak, sem fellebbezőiknek. Közben férje meghalt s két gyermekével együtt, Mocsár-utca 3. szám alá költözött az özvegy, akire most rászakadt a gond. Özvegy Csörzsné Zászló Hermina nehéz körülmények közé jutott, a hivatalban kezdődött a magyar tisztviselőnek kálváriája, télt volt, hideg volt. Zászló Hermina vázolt. Kiment a szolgákhoz dolgozni a folyosóra, mert ott volt még egy kis meleg, nem birta a hivatali szoba hideg levegőjét, melegezett. Hivatali főnöke ezért megírta, mert nem tartja a szigorú elkülönítettséget a szolgákkal szemben s odamegy, ahol azok vannak. Nem osztálytudatos hivatalnok.

Zászló Hermina visszament a hivatali szobába, meghűlt, beteg lett. Ezelőtt öt hónappal ágyának esett. Kislát elküldte az édesanyjához, leányát magánál tartotta. Bejelentette, hogy beteg, de nem csatolt orvosi bizonyítványt a bejelentéshez. Mint utólag kiderült, azért nem, mert nem volt már akkor egy banija sem. Mindig rosszabbul lett, lassan eladta mindenét, azt a keveset, amije volt s a kis lakásban nem maradt más, csak egy ágyfa, amelynek deszkáján aludt, egy dunna, egy szekrény, néhány rozsz harisnyával, egy üres konyha. Nemsokára a biharmegyei közpórházba került, miután fizetést nem kapott.

Hiba kétségtelenül, hogy nem küldött orvosi bizonyítványt, mikor leesett a lábáról s beteg lett. De istenem, a királyi postának mindig volt hivatalos orvosa, a hivatali lelküldhette volna, vizsgálja meg, mi a baja a távollevő tisztviselőnek, beteg-e, vagy csak szimulál, nincs-e szüksége gyógykezelésre, vagy segítségre. Régen dr. Bolchis Victor idejében saját betegpénztára volt a postának, nyugdíjpótlója s minden egybe, amely a tisztviselőt megóvta hasonló kétségbeesett helyzetűtől.

A kórházban dr. Ciupa Lázár orvos kezelte a szívbajos s tüdőcsúcsshurutos tisztviselőt, aki ott sem panaszkodott, tűrte sorsát, csak azt kérte, hogy egy bizonyítványt kapjon a betegségről. Az orvos nem adhatott bizonyítványt arról az időről, amikor nem ő kezelte a beteg asszonyt, aki kezelte, magánorvos volt, nem kórházi, vagy tisztviselő orvos. A tisztviselő ott tévesztette el a dolgot, hogy nem hívott mindjárt hivatalos orvost, de ki tud a hivatali labirintusokban eligazodni, hogy mit hogyan és mikor kell tenni.

Zászló Hermina ezután hazament s rövidesen rá újra beteg lett. A nélkülözés lett urrá a kis lakásban s olyan nyomor ütött ott tanynát, amelyhez hasonlót regényírók fantáziája se tud kitalálni. Dr. Suroi, a kerületi betegsegélyző főorvosa kezelte a beteg asszonyt, de orvosi bizonyítványt az elmúlt időre ő sem adhatott s Zászló Hermináról kiderült, hogy a posta betegsegélyzőjébe nem iratkozott be annak idején. Ez komplikálta az esetet s a legretentőbb nyomorba juttatta a beteg asszonyt, akit már az udvarban lakók kezdtek ennyival ellátni. Eközben Zászló Hermina levelet levél után küldött a postára, ahonnan rövidesen egy hivatalos végzést kapott Florescu tanácsos aláírásával, hogy elbocsátotta a szolgálatból. Fizetést hónapokig nem kapott s tisztja csoda, hogy éhen nem halt. Papucskokat kötött erőltet és reszkető kezeivel s azokat árusította, e mellett írta a kétségbeesett leveleket mindenfelé.

Becsületére válik a román királyi posta női alkalmazottainak, hogy egy energiájában elporladt tisztviselőt az éhhalál széléről visszavitték az életbe. Kevés kivétellel valamennyien összeálltak s kis fizetésük egy részét elküldték spontán a se élni, se halni nem tudó Zászló Herminának. A hivatalos posta nem mozdult meg s már úgy látszott, hogy minden hiábavaló. Megesett, hogy munkatársunk felvilágosításért megjelent az illetékes főtisztviselőnél s egy széjjelhízott tisztviselő keményen megleckéztette az akkori főnökhelyettes engedélyével nyilatkozó főtisztviselőt, amiért magyar újságíróknak felvilágosítást mer adni román hivatali dolgokról. Rana rupta...

A napokban aztán megérkezett Nagyváradra C. Jonescu postaigazgató Bukarestből, hogy a volt nagyváradai postaigazgatóság ügyeinek likvidálását befejezze. Tudomására jutott Zászló Hermina esete s

a legmelegebb elismerés hangján írjuk meg, hogy egy regábeli postafőtisztviselő, C. Jonescu igazgató azonnal elment a Mocsár-utca 3. számú házba s felkereste Zászló Herminát, akinek irtózatoss test és lelki szenvedése s nyomora könnyeket csalt szemébe.

Azonnal felvilágosítást kért a szerencsétlen tisztviselő sorsáról, aki teljesen üres szobában lakik s konyhájából minden hiányzik. Ágyán kívül egy szekrény van s abban egy Petőfi-kötet. A postaigazgató anyagi erejéhez mérten segítette Zászló Herminát, hogy meleg ételhez jusson, az udvarban lakó román rendőrelesége hozzájárított a főzéshez s e mellett, mint szemtanú, informálta a szegény magyar „nagysága” felől a derék postaigazgatót, aki egy idegen fajta bájba esett tagját, de aki román állami tisztviselő, emberi könyörülettel és jóssággal emelte fel elesettségéből.

Meghallgatta volt kezelő-orvosait s kiderült, hogy első naptól kezdve tényleg súlyos szív-, ideg- és tüdőbeteg volt Zászló Hermina s erről bizonyítványt is adtak az orvosok. Átvette a tisztviselőnek kérését s elvitte Bukarestbe, hogy visszaszerezze a kenyeret egy anyának s két gyermekének, nem nézve arra, hogy milyen nemzetiségű az, aki munkát és kenyeret kér s állását visszakönyörögi.

Jonescu postaigazgatóval beszélünk. — Nem kell írni semmit, mondta Jonescu.

De amikor akad egy ember, aki nem nézi, román vagy magyar és segít a szerencsétlenségtől sújtott magyar tisztviselőn, lehet az meg nem írni? (sz.)

Külpolitikai tárgyalások Magyarországon a nagytétényi ügyben

Förstert a toloncházba szállítják?

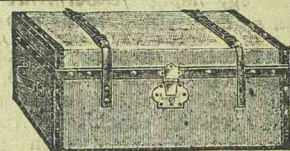
Budapestről jelenti tudósítónk:

Ma a késő éjszakai órákig nem történt intézkedés Förster Henrik kihallgatására vonatkozólag. Egy pesti lap munkatársa késő éjszaka intézett ezirányban kérdést a nyomozást vezető rendőrtisztviselőhöz, akitől felvilágosítást kért: miért nem döntik el Förster kihallgatásával végleg az ügy mibenlétét? A nyomozást vezető rendőrtisztviselő ezt válaszolta:

— Ma már nem fogjuk kihallgatni Förstert. A mai nap fontos, főleg külpolitikai vonatkozású tények tisztázásával telt el úgy, hogy Förster kihallgatására már nem maradt idő. Remélem azonban, hogy a holnapi délelőtt folyamán kihallgathatjuk már Förster Henriket és a beidézt tanukat is és ezzel a nyomozás adataira végleg sikerül majd világosságot deríteni. A kihallgatások után hivatalos jelentést is fogunk kiadni. Förster Henriket pedig aszerint, amint kihallgatása során terhelő, vagy mentő bizonyítékok merülnek fel vele kapcsolatban, átkísértjük az ügyészre, vagy a toloncházba, vagy pedig szabadon bocsátjuk.

A vérző aréna

RODOLFO		VALENTINO
nyolc felvonásban.		

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárunk, berendezett kasszáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyisint vállalunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár

Str. Cuza Voda (Szaosval-utca) 18. szám.

Ne mulassza el megvenni az

Áller Képes Cs

KAPHATÓ MINDENÜTT

ÁRA 20 LEI

1924. augusztus 20.

Tüntetés egy bécsi bank ellen

Budapestről jelentik: Ma a Ringen szokatlan tüntetés zajlott le. Az *Österreichische Kaufmännische Bank* betétesei közül több százan egy tegnapi megtartott közgyűlésük határozata értelmében ma délután hat órakor a banknak a Parkringen levő palotája elé vonultak, ahol az igazgatóság lemondását követelték. A rendőrség nagyarányú előkészületeket tett, a bank kapui be voltak zárva és a tüntetőket nem engedték be. Csúpan egy küldöttség jutott be a bank épületébe, amely hosszas tárgyalás után közölte a tömeggel, hogy sikerült a két leginkább vádolt igazgatót, Feldmannt és Fischert azonnali lemondásra bírni. Az igazgatóság többi tagjai pedig ígéretet tettek, hogy tizennégy napon belül a közgyűlésen beadják lemondásukat. Ma este a bank betétesei újabb nagygyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy tüntetést fognak rendezni a parlament, a nemzeti bank és a miniszterelnökség épületei előtt, mert a kormány éppen ezt a bankot nem akarta megmenteni az összeomlástól.

A nemzetközi tenniszverseny első napja Nagyváradon

Tegnap reggel kezdődtek meg Nagyváradon a nemzetközi tenniszversenyek, amelyek előreláthatólag nivó tekintetében még a tavalyiakat is felül fogják múlni. Eddig 280 nevezés érkezett be, amely szám páratlan a tenniszversenyek történetében. Ha pedig a versenyzők személynét is tekintjük, úgy bátran mondhatjuk, hogy ez a verseny a sportkedvelő közönség ez idei legnagyobb szenzációja lesz. San-Galli, Rosetti, dr. Lupu, Bunca, Kelemen, Göncz és még sokan külföldi relációkban mérkőzések kerültek lejátszásra. Azonban is elismert, neves játékosok. A keddi nap folyamán főként II. od osztályú és ifjúsági már így is igen sok meglepetéssel szolgált nekünk a játékok. A fiatalok között megismertünk sok oly tehetséges játékost, akikből idővel elsőrangú tennisz-játékosok válhatnak.

Mivel a versenyt a közönség papirformán is szeretné végigkísérni, a Nagyvárad napról-napra fogja közölni a versenyek részletes, pontos eredményeit.

Ifjúsági férfi-egyes: Partos (NAC)—Waldmann P. (NAC) 6:4, 6:4; Blejer (NAC)—Meer (Tör.) 6:0, 6:0; Herskovits (NAC)—Czeglédy (NSE) 6:1, 6:2; Kardos (Tör.)—Kovács (NAC) 6:2, 6:2.

Ifjúsági női-egyes: Arató (NAC)—Tátray (NSE) 6:4, 6:4; Reisinger (NAC)—Beck S. (Tör.) 6:0, földvár; Schwartz (NAC)—Robicsek (NAC) 6:4, 6:1; Schüller (NSE)—Vézi (Bpest) 4:6, 8:6, 7:5.

II. oszt. férfi-egyes: Soltész (NSE)—Krausz (NSE) 6:2, 6:1; Domokos (NSE)—Fischer (NAC) 6:2, 6:3; Hegedűs (NSE)—Stern (Tör.) 6:2, 6:2; Schere (NAC)—Deutsch (Tör.) 6:3, 7:5.

II. oszt. női-egyes: Reisinger (NAC)—Horváth (NAC) 6:2, 6:2; Marton (NSE)—Arató (NAC) 6:2, 6:1; Spiegel (NAC)—Balkányi (NAC) 6:2, 6:2; Horváth (NAC)—Pásztor (NAC) 2:6, 6:4, 6:4; Kossovits (NAC)—Beck M. (Tör.) 6:2, 6:2.

Ifj. férfi-egyes: Velvart (NAC)—

Waldmann L. (Tör.) 6:0, 4:6, 6:2; Petrovich (NSE)—Waldmann E. (Tör.) 4:6, 6:4, 6:3; Láncoz (Tör.)—Nissel (NAC) 6:4, 6:3.

II. oszt. férfi-egyes: Herskovits (NAC)—Bodó (NSE) 6:0, 6:0; Fehér I. (NSE)—Király (NAC) 6:0, 6:1; Lupu (Bukarest)—Andrássy (NAC) 4:6, 7:5, 7:5; Keller (NAC)—Nagy (NSE) 6:0, 6:4; Staub (NAC)—Grünstein 6:1, 6:2.

Egy szentannai bankigazgató gyilkos merénylete

Aradi tudósítónk telefonálja: Tegnap este véres családi dráma játszódott le Szentannán: Mayer Károly dúsgazdag földbirtokos, az újszentannai Gazdasági és Iparbank igazgatója kései, a ma délután feleségére. Anyósa, Köhler Józsefné le akarta fogni a bankigazgató kezét, hogy gyilkos tettében megakadályozza, de ugyanebben a pillanatban Mayer Károly lesújtott a késsel és az anyósa ütőerét metszette át, aki azóta a halálai vívódik.

Az eset előzményei néhány nappal ezelőtt játszódtak le. A bankigazgató és felesége között nézeteltérés merült fel, a melyek annyira kiélesedtek, hogy Mayer Károlyné otthagyta urát és édesanyjához, Köhler Józsefnéhez költözött át. A bankigazgató felesége elköltözése annyira izgalomba hozta, hogy vasvillát ragadott és azzal ütlegette a szerencsétlen asszonyt. Mayer Károlynak sikerült édesanyjához menekülnie, de férje itt sem hagyta nyugton. Az asszony félt visszamenni férjéhez és tegnapelőtt este a bankigazgató szénégyesen ment el feleségéért. Rövid beszélgetés után Mayer Károly igazgatón olyan izgalom vett erőt, hogy konyhakést ragadott és kijelentette feleségének, hogy ha nem hajlandó nyomban visszamenni hozzá, megöli. Az asszony sikoltozására berohant Köhler Józsefné, aki közbevetette magát és így őt érte az életveszélyes szurás. A bankigazgató ekkor hazament és a szerencsétlen Köhlerné szentannai orvosok vették kezelés alá, de életbenmaradásához kevés a remény. A csendőrség nyomban megindította a nyomozást, de tekintettel arra, hogy a bankigazgató anyagi helyzete biztosítja azt, hogy nem távozik külföldre, nem helyezték letartóztatásba.

* Schwartz Dezső, az ismert vak zongorahangoló megrendeléseket elfogad. Szacsavay-utca 73.

A vérző aréna

R O D O L F		V A L E N T I N O
nyolc felvonásban.		

Küzdelem a „Félixfürdői vándorserleg”-ért

A Törekvés vasárnapi uszóversenye

Ha a Törekvés sportegylet nem gondolna néha a nagyközönség arra a rétegére, akik a futbalsport agyon variált lapos szenzációiban nem tudnak gyönyörködni és az igazi sport más ágai iránt mutatnak érdeklődést, ha a Törekvés sportegylet nem rendezné meg a szokásos uszó és más atlétikai versenyeit, bizony Nagyváradon már a futballáz mindent elborított volna. A Törekvés uszóversenyei, akkor is, ha klubközi mérkőzésről van szó, mindig friss, nagyszerű élmények. Egy napról-napra fejlődő fiatal gárda nagyszerű fejlődéséről szerezhet bizonyosságot a néző, akik közül nem egy országos viszonylatban is elsőrangú erőt képvisel. Az uszóatléták kitűnő nevelése már magában véve esemény, hát még így, amikor egymásután aratják a leg szebb diadalokat. A legutóbbi szavátai uszóversenyen — amikor a királyi család tagjai is jelen voltak — hét első díjat hoztak el a Törekvés atlétái.

Most országos uszóversenyt rendez a Törekvés e hó 24-én a Félix-fürdőben. A verseny felöl minden klasszikus számot és így gyönyörű küzdelemre van kilátás. Fokozza az atléták ambícióját az is, hogy a szép küzdelem a „Félix-fürdői vándorserleg”-ért folyik, amelyet ez idő szerint a temesvári Kinizsi gárdája véd.

Ugyancsak teljes erővel indulnak a küzdelemben a kolozsvári A. C. és a Haggi-bor, az aradi T. E., a temesvári Kinizsi és Unirea, a lugosi Vulturul és a marosvásárhelyi S. E. uszóatlétái is. Természetesen részt vesznek a versenyen a Törekvés uszóin kívül az Egyetértés és az N. S. E. atlétái is. Az uszóverseny befejezőjeként a Törekvés vízpolócsapata mérkőzik az M. S. E. vízpoló csapatával és ezen mérkőzésen fog eldőlni, hogy melyik a legjobb erdélyi vízpoló csapat.

Fontos értesítés.

Azon célból, hogy az igen tisztelt vevőközönség legszelebb rétege is meggyőződést szerezhesen azon tényről, hogy a már közludatba átmént

Darvas harisnyái a legjobbak
a tényeknek meg is felelnek,

500 fucat női, férfi és gyermek **harisnyát**

10 napon át 15% engedménnyel

eladásra bocsátjuk. Az összes divatszinek raktáron. Csakis elsőrendű gyártmányok kerülnek eladásra.

Óriási megtakarítás.

Ezen engedmény a költ árakra is érvényes.

Darvas speciális harisnya-ház
Regele Ferdinand-körut 3.

di Hetilapjának a legközelebb megjelenő számát!

Kiadóhivatal és szerkesztőség Budapest, V., Deák Ferenc-u. 14.

KLADONSÁGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 28.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hónapra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hónapra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13—01.)

Ma nemzetközi TENNISVERSENY

a Rhédey-kerti Sporttérén.

* A marasesti csata évfordulója. Tegnap, a marasesti csata évfordulóján az összes felekezeti templomaiban istentisztelet volt.

* A trónörökös repülőútja Hollandiából Londonig. Londonból jelentik: Károly román trónörökös Hollandiából repülőgépen ideérkezett. A trónörökös útja négy óra hosszat tartott.

* A kormány nem vindikálja a felekezeti iskolák tanárainak kinevezését. Bukarestből jelenti a Rador: A közoktatási miniszter formálisan megcáfolja egyes erdélyi sajtóorganumoknak azt az állítását, hogy a felekezeti iskolák tanárainak kinevezését magának vindikálja. Egyben a marosvásárhelyi magyar elemi iskola felszólításáról szóló hírt is cáfolja.

* Félkelés tört ki a spanyol Marokkóban. Párisból a Havas-ügynökség jelenti: San-Sebastiani hírek szerint a spanyol Marokkó nyugati részén félkelés tört ki. A félkelők több spanyol erősséget körülfartak. A helyzetet igen veszedelmesnek ítélik. Primo di Rivera állandóan a hadügyminisztériumban tartózkodik.

* Másfélóraig feküdt az utcán egy haltott. Tegnap ezen a címen megírtuk, hogy Ember Gábor 24 éves katona az utcán összeesett és meghalt. A holttestet csak másfél óra múlva szállították el a mentők. Ezen hírünkre vonatkozólag Serac Aurél tűzoltóparancsnok, aki a mentőállomás vezetője, kijelentette munkatársunknak, hogy a holttestek elszállítása nem a mentők dolga, hanem tudomása szerint a rendőrségé. A mentők azonban mindenkor készséggel elszállítják a holttestet, ha értesítést kapnak. Ezzel kapcsolatban elmondotta a parancsnok, hogy a mentőállomás mellett egyáltalában nincs orvosi inspekción, úgy, hogy balesetknél mindig a kávéházakba kell szaladni, mert ott található úclátó orvos. Délelőtt pedig magánorvost vesznek igénybe, ha olyan súlyos a baleset, hogy a helyszínen orvosi beavatkozásra van szükség. Közöljük Serac Aurél információját és felhívjuk arra a városi egészségügyi hatóságok figyelmét.

**VELMA
SUCHARD**
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

* Tűz a Parcul Traian-téren. Ma reggel a Parcul Traian 1. számú ház padlásán rövidzárlat következtében tűz ütött ki. A tűzoltók gyorsan kivonultak és eloltották a tüzet. Az áramot egy kis időre kikapcsolták és ezért a villamos közlekedés is szünetel. A kár jelentélen.

* Az osztrák—magyar határmegállapító bizottság befejezte működését. Budapestről jelentik: Az osztrák—magyar megállapító bizottság befejezte munkálatait. A bizottság Sopronban ünnepélyes záróülést tartott, mely után feloszlott az osztrák—magyar határmegállapító bizottság.

* Ludendorff tizennégy éves hívei. Berlinből jelentik: Tegnap tartották meg a reakciós pártok ünnepélyüket Weimarban. Az ünnepség nagy felvonulással végződött, amelyben a reakciós pártok hívei vettek részt, a weimari repülőtéren. Az egész tüntetésnek éles köztársaságellenes jellege volt. A felvonuláson mintegy nyolckilencezer ember vett részt, legnagyobb részt azonban tizennégy-tizenhat éves gyerekek. Többek közt jelent volt a felvonuláson Ludendorff is. Összetűzésre került a sor köztársasági szervezetek tagjaival és több sebesülés történt.

* Feltalálták a víperamarás elleni szérumot. Párisból jelentik: A Pasteur-intézet orvosi feltalálták a víperamarás szérumát. Az új szérumot már bemutatták és a szakkörök véleménye szerint biztosan és gyorsan gyógyít.

* Franciaország külföldi kölcsönt keres. Budapestről jelentik: Franciaország a német kölcsön elintézése után saját függőadósságainak rendezésére kölcsönt akar felvenni. Macdonald szívesen járul hozzá olyan feltételekhez, amelyek a francia adósságok törlesztését tennék lehetővé. Valószínű, hogy az amerikai kongresszus hozzájárul egy hosszabb lejáratú moratóriumhoz, ami a francia kölcsön sikerét biztosítja.

* Százmillió raktárfosztogatás. Budapestről jelentik: A Krayer festékgár Zsirus János nevű szolgálója a raktárból százmilliót meghaladó értékű festéket lopott. A lopott árutak Üllőn eladta. A detektívek úgy jöttek rá a lopásra, hogy Üllőn sok kerítés és ház lakfestékekkel van befestve. Zsirusot letartóztatták.

* Felhívás az italmérőkhöz, akik jogfolytonosság alapján az ideiglenes engedélyt elnyerni óhajtják, hogy 20-án, délután 3—6 ig dr. Rokszin irodájában (Bunyitay-liget 6.) aláírás végett okvetlen megjelenjenek.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Kézimunka kiállítás. Kélin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipóennel, madeira munkák, gobelinek, filécsipkék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szívdobogás, étvágytalanság, gyomornymás, fehér nyelv, rossz szájíz oly esetekben, melyek dugulástól származnak, a Koprol egy pasztillája kitisztítja az emésztés útjait és elhárítja a vértodulást. Kapható minden gyógyszerárban.

LEGUJABB

Véres tüntetés Mateotti temetésén

Rómából jelentik: Nápolyban, amikor Matteotti holttestét megtalálták, tüntető felvonulást rendezett a lakosság a fascisták ellen. A tüntetés során a lakosság összetűközött a kivézenyelt katonai csapatokkal, akik a tüntetőkre löttek. Négy haltott és megszámlálhatatlan sebesült maradt a tüntetés helyén.

A fascisták az „Il Mondo” és „Matinó” lapok szerkesztőseinek alakát bevették.

Rómából jelentik: Matteotti ideiglenesen Rianoban temették el. Később átszállítják a polizenai családi sírboltba.

Rómából jelentik: A rianói temetőben Matteotti holttestét suxelei politikai barátai és fogorvosa aknoskálták.

Magyarország az interparlamentaris kongresszuson

Budapestről jelentik: A berni interparlamentaris unió kongresszusára a magyar képviselők a tegnapi nap folyamán elutaztak. Az expozéttartók közé újabban Lukács György volt miniszter és Berzeviczy Albert csatlakoztak. Az előbbi a kisebbségi kérdéssel, az utóbbi pedig a leszerelés kérdéséről fog előadást tartani.

Rendezik Magyarország katonai ellenőrzését

Genfből jelentik: Megállapították a Népszövetség ülészakának a főkérdéseit. Ausztria, Magyarország és Bulgária katonai ellenőrzését fogják elsősorban is rendezni.

Vasárnap
Aug.
24
TÖREKVÉS
országos
USZÓVERSENYE
a Félix-fürdőben

BUTOR KIALLITÁS!!
Bécsi legfinomabb butorok
megérkeztek.
OLCSÓ ÁRAK!!
BÜCHLER MARTON Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 8 szám

„HERCULES” Fehérneműgyár
Calea Victoriei 1.
Kolozsvári-ut 1.
Telefon: 698.
Vala Versenyen kívüli árban

Uri fehérneműeknek és teljes kelengyéknek méret utáni készítését u y saját, mint privátanyagból. Női luxusfehérneműeknek és teljes menyasszonyi kelengyéknek elkészítését u y saját, mint privátanyagból. Kereskedők részére női és férfi fehérneműek elkészítését u y rendelésre, mint raktárra commerce és luxuskiállításban bármilyen nagy mennyiségben a legrövidebb időn belül. Kívánatra házhoz is megyünk!

Theil szalámi, Sibiu — Nagyszeben

TŐZSDE

Zürich, augusztus 19. Nyitás: New-york 530 fél, London 2407, Páris 2877 fél, Bukarest —, Budapest 0.0069 fél, Bécs 0.0074 háromm., Prága 1580, Milánó 2370, Berlin 10 0-a 125.

Bukarest, augusztus 19. A tőzsde ünnep miatt zárva.

Zürich, augusztus 19. Zárlat: Berlin 10 0-a 120, Amsterdam 207 10, New-york 530 egyn., London 2395, Páris 2895, Milánó 2370, Prága 1585, Budapest 69 fél, Belgrad —, Bukarest —, Bécs 0.0074 háromm.

Budapest, augusztus 19. A keddi értékpapírpiaze zárata: Angol-M. 49, Magyar H. 598, Lészám. 84, Osztr. H. 195, Salgó 603, Ker. b. 1320, Pesti Hazai 3820, Borsod-Misk. 133, Első bp. gőz 138, Beocsini 1100, Köszén 3140, Urikányi 980, Globusz 32, Olaszb. 25, Fegyver 1440, Rima 122, Ganz-D. 3000, Schlick 63, Izzó 690, Papir 40, Borsodi szén 115, Karton 91, Cukor 2800, Gummi 190, Georgia 478, Ocean 22, Allamv. 525, Ganz-V. 1550, Villányi 70, Lignum 65, Neuschloss 6, Ofa 550, Nasici 2450.

MOZI

— A Dorian Terraszon ma, szerdán kerül utoljára műsorra „Harun al Raschid” című Dorian sláger-film, mely érdekes tartalmánál és a művészies rendezésénél fogva jóval felülemelkedik az eddigi Dorian sláger-filmeknél. Kertész Mihály, a világ-hírű filmrendező nagy tudásával rendezte meg a kiváló társadalmi drámát és mint főszereplő Mary Kid méltóan illeszkedik a darab kiváló szüretiéhez. Előadások kezdete a Dorian Terraszon 9 órakor és a Dorian-filmszínházban 6 órakor. — Jön: „A vérző aréna.”

— Nibelungen az Atlantiban. Az egész város telve van e névvel, mindenütt e filmnek megjelenése, mint egy kultur-esemény képezi a megbeszélés tárgyát. Egyöntetű a vélemény róla, hogy a szöveg írója legjobb művét alkotta meg vele, a rendező önönmagát múlta felül a szebbnél-szebb jelenetek megrendezésével és a szereplők kiválasztásával. Valósággal mester-művet végzett akkor, amikor e hatalmas eposz alakjaihoz kikutatta a legmarkánsabb, legjellegzetesebb személyeket és teljes elismerés illeti meg a művészeket, mert valóban a német mondavilágának hangulatát ébreszti fel hiven, ahogy azt a szerzői és rendezői tudás elgondolta.

Zsoldos tanintézet

Budapest VII. Dohány-utca 84. szám alatt.

a legjobban készít elő középiskolai magánvizsgákra. Kivonatos és magyarázatos tankönyvek megrendelhetők

A vérző aréna

RODOLFO

Dorian Film

VALENTINO

nyolc felvonásban.

NYILTTÉR

Értesitem a t. közönséget, ismerőseimet és jóbarátaimat, hogy a Csengeri-u. 1. sz. a. volt Pacsaj és Czitrom cégből barátságos uton megváltam és

uri szabó üzletemet
újlag a Sztaroveszky-utca 27. szám alatt

megnyitottam.

További szíves pártfogást kér s elsőrendű munkát szolid árban biztosít

Pacsaj János
uri szabó.

A TEVE

— REGÉNY —

40

Írta: LAKATOS LÁSZLÓ

Nagyon megsajnálta. És olyan ostoba voltam, nem tudtam, mit tegyek. Ha vigasztalom, ha hozzáérek, csak rosszabb lesz neki. A legokosabb, ha most nem vagyok, eltűnök, kimegyek a szobából. Már az ajtóban voltam, amikor utánam szól:

— Akart valamit mondani?

— Nem én, kérem, semmit. Már semmit.

— „Már!”

— És kiegyenesedett. A szeme megint száraz.

— Nincs „már.” Azért, hogy sirni láttam... Nem én voltam... Szégyelem, hogy ezt megkaphatta tőlem.

Szünet. Azután ő:

— Akart nekem valamit mondani?

— Ó semmi. Igazán semmi. Éppen

hogy a szájam járt...

— Nem! Nem! Akart nekem mondani valamit. Valami gonoszat. A hangján éreztem, hogy valami gonoszat.

— Gonoszat! Én?

— Megmondja! Akarom!

Akarja? Nekem csak parancsolni kell. És valami lekiúszhatatlan, valami ember-telen, valami kegyetlen ostobaság nyomá-sa alatt bevallottam:

— Találkoztam vele.

— Vele? Ki az: vele?

— Ó vele. Elemér Miklóssal.

Hosszu szünet. Nem roskadt vissza a karosszékre. Talpon maradt. Sőt az arca megkeményedett, egész alakja kigőgösödött, megnyúlt. Most nem is husz, de harminc centiméterrel volt magasabb nálam. Nézett, nem kérdezett. De én, mintha hátulról verték volna belém a szavakat:

— Beszélünk. Ő tisztelteti magát.

Szünet.

— Tiszteltetett ő engem? Mondja, nem hazudik maga? Emlékezzék csak jól vissza: nem hazudik?

— De igen, hazudok. Persze, hogy hazudok... Nem tiszteltette magát, sőt elnevezett engem cselédnek...

— Igen. Magát cselédnek. És...

— És én tiltakoztam. Nem gorombán, csak úgy magyaráztam neki, hogy... Ugy-szólván jogi szempontból magyaráztam neki az esetet, hogy én már azért sem le-setek cseléd...

— Ez nem érdek. Ő... Különben ne is folytassa.

Felém jött, rátette két kezét a vállamra, megrázott. Nagyon, a saját erején felül rázott, mintha csak ki akarta volna rázni belőlem azt a kis életemet; kirázní, mielőtt még fizethettem volna... De mégis. A keze a vállamon. Hozzám ért! És szememet előtötte a könny.

És akkor ő lehajtotta fejét. Nehezen mondta, süllyal:

— Nem utazunk a Semmeringre.

— A! Holnap nem? Elhalasztjuk!

— Nem halasztjuk. Sem holnap, sem máskor! Sosem utazunk a Semmeringre.

Szünet.

— Rendben van, kérem. És ő azt is mondta még:

— Mit mondott!? Mit mondott még!?

— Semmit, egy csekélységet...

— Beszéljen!

— Szívesen. Azt mondta még, hogy ha akkor lett volna pénze, ha lett volna csak háromszáz koronája, tudja, akkor... csak háromszáz koronája...

Vadul — véresék kacaghatnak így — fölnevetett az én feleségem.

— Háromszáz! Már megint az! Nyomorult és gazember! Gazember!

Rohant az ajtó felé:

— Ilona!

— Hagyjon. Megyek csomagolni.

— Csomagolni? Hiszen...

— Utazunk. Most már igen! Holnap reggel!

(Folyt. köv.)

Előkelő hajósvállalat helyi-séggel rendelkező

KÉPVISELŐT

keres.

Érdeklődők délelőtt 8–12 között, Palace szálloda 31-es szobában jelentkezhetnek.

Sonnenfeld Adolf R.-T. Dohozgyára
Tisztelettel hozzuk megrendelőink tudomására, hogy

dohozgyári üzemünk

szepember első két hetében

átköltözés miatt szünetelni fog,

éppen azért kérjük sürgős rendeléseket okvetlenül még e hét folyamán hozzánk juttatni, hogy azokat még átköltözés előtt lebonyolíthassuk. Telefon: 11-08.

Kiváló tisztelettel:

Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság

OXIGÉN,

autogén hegesztéshez szükséges teljes felszereléseket, alkatrészeket és anyagokat raktárról legelőnyösebb áron és feltételekkel szállít

Aradi Első Oxigén és ipari gáz R. T., Arad

Oxigént promt szállítunk.

Hirdetés.

A báija-i jegyzősegnél (vascau-i járás) egy a román nyelvet tökéletesen bíró, az irodai teendőkben lehetőleg jártas egyén, mint gya-kornok azonnal alkalmazást talál.

Javadalma havi 1500 lei.

Báija, 15. Auguszt 1924.

Rogge Carol,
notar.

JEGYTISZTÍTÓ
ÜZLET. BAZÁR. ÉPÜLET
SZÍNHÁZOLDAI
ELVÁLLAL.
RUHATISZTÍTÁST ÉS
VASALÁST
BORGOS SÁMUEL

Szőnyeg ocassió

sikerült megvennem egy tétel
gyönyörű, szép kisebb-nagyobb

valódi perzsa szőnyeget

melyeket olcsó árban elárusítok

Sternberg I. régiségkereskedő, Kishidő

A foglalkoztatás
adása ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei,
vastag betűs 6 lei

Házasság

Házasságközvetítési ügyben méltóztatásuk lapunkra való hivatkozással bizalommal Faragó Jenő elismerten uti és diszkrét elölkelő irodájához fordulni, Budapest, Népszínház-utca 16. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés. Megbízások Romániából, Slovenskóból, Jugoszláviából, Magyarországból. 9

Oktatás

Zongora tanítást és gyakorlást vállalok. — Cim a kiadóba. 375

Ellátás

Középiskolai tanuló vagy magántisztviselő teljes ellátást kaphat. Antalné. — Pável-u. 20. 384H

Teljes ellátásra vállalkozom Nagyváradon a város központjában zongorahasználattal intelligens izmú két, jobb házból való 10-12 éves leánykát Berger Antalné Oradea-Mare str Gojdu 42 l. 381

Alkalmazás

Tisztelőseges, főzéshez is ertő mindenese, háromtagu családnál azonnali belepésre kerestek. Cim a kiadónivatalba. 335

A háztartás minden ágában jártas, intelligens aszszony magányos urinőhöz vagy családhoz házzvezetőnőnek ajánlkozik. Vidékre is elmenne. Cim a kiadóban. 291

Mélegképes könyvelő, perfekt magyar-német levelező, nagy iparvállalat főtisztviselője üzembeszintetés miatt irodafőnöki, vagy főkönyvelő állást keres. Ajánlatokat „irodafőnök” jellegre kiadóba kérek. 380

Önállóan főző tisztességes mindenese kéttagú családhoz felvétetik. Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. l. 4. 387H

Perfekt német-magyar gépiro felvétetik, románul tudók előnyben. Moskovits Ipartelepek, 376

Házmesteri állást keres özvegyasszony két kis-leánnyal Str. Berkovits Ferenc-utca 5. sz. 390

Adas-vétel

Hálószoza ujkeményfából, üzleti raktári fadobozok, üveges 5 fiokos üzleti pult eladók. Oláry l. cég. 365

Eladó kézimunka storok, függönyök, fehér színes és arany terítők, nagyön szép kile munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsik és nagyok diványparna mostrozatlan kicsi kekin terítők, szekrény csikok. Zzebkendők, leibhenek, álló lámpaernyő, szőnyegek, perzsa, szmirna és argaman. 23 m. inom rumburgi vászon. 12 személyes ekező szerviz és egy 6 személyes ezüst szerviz, goblen kép selyem horgolt dedikulók, seyma rojtos kendő kötött csipke. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 sz. jobbra SZÁSZ. 287H

ELADÓ 5 kishold föld szőlővel, szép épülettel, 3 nagy szobás lakással (10 perc a várostól) f télen is lakható 600.000. Gyar (üzemképes) 18 hold területtel, épületekkel, jó helyen azonnal átvehető, 63 hold jó föld tanyával (Váradhoz közel) holdanként 20.000. Ház 3 szobás jó jövedelmű, átvehető 380.000. Két szobás, előszobás magánház elfoglalható 200.000. Negyven hold szántó szép tanyával 600.000 Emeletes ház belvárosban 4 urilakással 1.500.000. Ház központban 3.000.000. Szent László-tér közelében ház 1.250.000. Ház Ferdinand-uton 1.250.000. Ház központban 2 urilakással, egyik elfoglalható. 1.200.000. Ház gyönyörű nagy udvarral elfoglalható 400.000 Több kisebb-nagyobb házak, szőlők földek, birtokok. Értekezni: TOMA JÓZSEFNÉNÉL Nilgesztelepen. 3-6 ig Körös-u. 11. Két hold szőlő 3 szobás lakás 400.000. rögtön átadó nagy terasszal.

COCOLIVE
A LEGFINOMABB PIPERE-
SZAPPAN
FŐRÁKTÁR: COCOLIVE, KISINEU.

Esőernyő legolcsóbb a készítőnél
Rosenberg Testvérek
N. Iorga (Zöldfa-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

H. ARONSOHN & Co. Braşov.

Szállítási vállalat :: Vámolás :: Raktározás
Butorszállítás :: Biztosítás :: Incasso.
Alapított 1830-ban. Alapított 1830-ban.

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv. Társ.

DENGELEGI ÁRMEN

Bádigos és vízvezeték szakiparos

Vízvezetési felszerelésekben

állandó nagy raktár

Központi lerakat:

Telep:

Strada St. Ladislau (Körös-utca) 17.

Strada Clujului (Kolozsvári-utca) 44.

Telefon sz. 6-71. Telefon sz. 5-79.

Substitut executor in Judecatoria de Ocol Podul-Sacuilor.

Nr. G. 1346—924.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecatoresc aduc la cunostinta publica ca in urma deciziei Nr. 1120—924. efectuinduse executie de escintentare in favoarea lui Lajter Emeric contra urmaritorilor Josif Csanyi si sotia pentru lei 3225 si acc. in comuna Simian am sechestrat mobilele: 4 dulapuri, 2 paturi, 9 perini, 4 purcei si 3 butonie in valoare de 6200 lei cari se vor vinde prin licitatie publica care se va tinea in ziua de 25 August 1924. ora 3 m. p. in comuna Simian, la care sunt invitati cumparatori cu acea, ca mobilele de mai sus, pe langa achitarea pretului de cumparare in numerar se vor vinde celui care va promite mai mult, eventual si sub pretul de estimare. Podul-Sacuilor, la 26 Iulie 1924.

Florin Popp,
delegat judecatoresc.

A berlini kísérleti intézet
bizonyítványai szerint a

DELTA ÉPÍTŐRÉSZVÉNYTÁRSASÁG

az előírást 200%-kal felülmúló szilárdságu

téglat gyárt,
cserepel

pedig épügy mint téglái, kiválóan

fagyállóak.

Iroda: Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul (Nagyplac) 11/a.

40-es férficipők jó állapotban olcsón eladók. Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 43, ajtó 3. 374

Szívgázmotor-ma om vām és kereskedelmi örlesre kiválóan alkalmas, bérbedadó: Glück Béné, Eled. 388

Lakatos-u. 3. számú ház szabad lakással eladó, valamint 150 holdas tagirtok tanyai épületekkel és idej takarmányokkal azonnal haszonbérbe kiadó. — Dr Roxin, Bunyitay Liget-utca 6. 314H

Vitrinek — gyönyörű beakással, Săoreter mahagóni eladók. „ARDEAL” (Uri-u.) főposta mellett. — Telefon 203.

Abriht gyalugép és kis faesztorgapad olcsón eladó. Str. Alapi 5. 368

Egy künő Erthbart koncert zongora hosszú eladó Damjanich-u. 6-8. Nemes. 361

Jó gyártmányú pianinot azonnali bérének. Cim a kiadóban. 381H

Belényes város három járatu vizimalma haszonbérbe kiadó, azonnal átvehető. Bovebbet, Előjárós-g Belényes. 395H

Eledő kétébjáratu 42-ös malomhoz való alkatrész komplett szíjjáratat 4m 50cm uj köpaddal 1 par 42-ös franciá kövel. Ertekezni Erdélyi Sándor Belényes. 382H

Eladó konyhabutur Nagy-piac ter 18 asztalosnál 382H

Közlönyök

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi teherneműek 250—600 leig iziesesen készülnék a leg-egyszerűbbtől a legdivatosabbig. Nilgesztelep 100-6- schwartz-ház. 340

Fehernemű varróhoz feher-nemű varrást vállalt házaknál is olcsón. Cim: Rotterné, Strada Cogalniceanu (Várad) Zsigmond-utca) 15. szám. 377

Plisse és gouvre munkák nagyon olcsó árban készülnék. Strada Alexandrii (Teleki-utca) 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny

Fehernemű varrást vállalom himzését ajour és és tulid díszítését monogramok színes amblenek készítését első kivitelben. Jutányos árban. Péter-u 1/B. 359H

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel, Adásveteli Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Ertesítés délután. 4

Harisnya stoppolást feher-nemű, és minden felsőruha javitást és varrást jutányos áron vállalt Horváth Sándorné Huszár-utca 1. 389

Gyermek kocsik

490 leitől. Bőrrethülők 130 leitől, utazókiosarak, ajándék tárgyak a legolcsóbban

SZABÓ

fésűáruházban
Sas-passage 42. szám